

רשום בדפתרי השמות, א. אלמי, לעורך תחושה חריפה של פגישה עם אקלים רר חני מיוחד במזגיו וברוחותיו, אקלימה ה־ רוחני של העלייה השלישית. ועוד: „ה־ קריאה בקונטרס של אלמי שופכת על מוטיבים ידועים אור מיוחד. דווקא ה־ פגישה המחודשת עמם, בקונטרס הבלתי־מוכר, מוציאה אותם לפתע מתחום שיגרת הקליטה הספרותית והופכת אותם לחלק חי של עולם רוחני חי, לקולות בני־הכר בזמזומו והמהומו הרגשיים של השאון הבלתי־מוחש, המנסר ועולה ממעמקי ה־ ווייתם של אבותינו“.

אלמי הגיע למסקנה שאין הוא יכול לבנות בפלשתינה את הסוציאליזם שעליו חלם. הוא היה שמאלני, ובגלל תווית זאת נאסר בארץ־תחנתו הראשונה, בל־גיה, בדרכו אל ברית־המועצות. אחר־כך התגלגל במערב־אירופה, בחוגי יהודים שמאלנים, חי זמן מה בברלין, וכשעלה היטלר לשלטון חצה את הגבול לצ'כיה, ברח ברכבת למרסיי, ומשם הגיע לארץ־ישראל. העתונים העבריים סרבו להדפיס את שיריו, והוא הדפיס אותם בשבועון הקומוניסטי „האור“. המשטרה הכריזת רדפה אותו וב־1937 עזב את הארץ ונסע לצרפת הסוציאליסטית, של ליאון בלום.

לפני פרוץ מלחמת העולם היתה פאריס משופעת ביהודים, ואלמי מצא בה פר־נסה, אמנם בדוחק. כשפרצה המלחמה התגייס לצבא צרפת החפשית, אך לא השתתף בקרבות. בשנים שאחרי המלח־מה סבל רעב. ב־1948 ראה שהזרים תופ־סים מקום שולי בתנועת־השמאל הצרפ־תית, והחליף את התנועה הסוציאליס־טית הצרפתית בתנועה הסוציאליסטית הפולנית. אחר־כך גילה את השחיתות במפלגה זאת, והגל האנטישמי של שנת 1957 זירז את השינויים בתפיסתו. הוא שב עם משפחתו לישראל, אחרי 20 שנות נדודים וחיפוש אחרי האידיאל שהכזיב.

בישראל התרחק מן הפוליטיקה וחזר אל השירה. לפרנסתו עבד כפקיד במכס. את חשבון־הנפש הפרטי שלו הוא עושה עד היום בקטעי־יומן ובשירים, שהוא כותב בדירתו הירושלמית הצנועה.

יפה, חיים גורי, גורית גוברין, מנחם ברינקר, יעקב בסר, ישראל כהן, אריה ליפשיץ ומרדכי איש־שלום. ליובה אלמי מגדיר את עצמו כמשורר־הפרולטריון. „לחיים“ הודפס בעמוד השני של „דבר“ אף ששירים נדפסים בדרך־כלל במוסף הספרותי בלבד. השיר הוזמן אצלו, וב־עצרות האחד במאי קראו אותו מעל ה־במות. כמו שאר חלוצי העלייה השלי־שית עבד אלמי במחצבות וסלל כבישים, ואת שיריו פרסם בעיתון העמלים. פרז־פסור דב סדן סיפר שחיים ארלוזורוב היה משנן בעל־פה כל שיר משיריו של אלמי שנתפרסמו ב„דבר“. שירים אלה, על עמל, תקווה, יאוש, עבודת־כפיים, מולדת, שרירים, עמק ושדות נראים היום כאנכרוניזם אבל יש בהם כנות וכוח, על אף או בגלל מרחק הזמן.

מכל משוררי התקופה שבה עבודה לא היתה מלה גסה — שלונסקי, אלתרמן, ברוידס, חלפי — הוא היחיד שנשאר ב־חיים. את הפואמה היחידה שכתב ברוסית תרגם עמנואל הרוסי. הוועד הציבורי מ־קווה שספרו של המשורר הנשכח, יעמיד אותו במקום הראוי לו בספרות העברית. שיריו האחרונים אישיים, אבל הפואמות מעידות שהוא משורר „סוציאלי“, כהג־דרתו. לדבריו ספרו הוא כרוניקה מחורזת של המאה ה־20 מנקודת־מבטו היהודית.

קוראי השירה העברית אינם מכירים את אלמי. שיריו אינם מופיעים באנתו־לוגיות ובתנויות הספרים אי־אפשר למ־צוא את ספרו האחד והיחיד „בשער“, שהופיע בשנת 1927 בהוצאת „לקראת“. שיריו נדפסו ב„דבר“ או ב„הפועל ה־צעיר“. „על רקע הביאליקאיזם הפורמלי והשלונסקאיזם, הפורמלי לא־פחות“, כ־תב אחד המבקרים, „הזדקרה שירה פרז־לטריה בעלת גוון פוטוריסטי אמיתי“. חשוב שהיה בשירה העברית משורר ש־בעת ובעונה אחת עם ולדימיר מאיאקוב־סקי. אלכסנדר בלוק ופבלו נרודה ש־בחלק זה של העולם שירת פועלים אמ־ית“.

בשנת 1957 כתב מבקר צעיר ששמו דן מירון: „יפה כוחו של קונטרס קטן ושכוח“, „בשער“, מאת משורר שאין שמו

הרנסנס של ליובה אלמי

שירו של ליובה אלמי „לחיים“ הת־פרסם ב„דבר“, לכבוד האחד במאי 1926, תחת מאמרו של משה בילינסון „השנה בתנועת הפועלים העולמית“. אחר־כך נ־עדר אלמי מארץ־ישראל כמה עשרות שנים, ובנכר לא כתב, גם לא על געגור עיו. אחרי 20 שנה חזר, וכשהגיע לגבור רות, קם ועד ציבורי להוצאת כתביו. חברי הוועד הם דן מירון, דב סדן, א.ב.